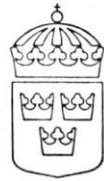

Motion till riksdagen

1988/89: Fö205

av Per Gahrton (mp)

Den grundstötta sovjetiska ubåten i
Blekingseskärgården, m. m.

Mot.
1988/89
Fö205 – 207

Ubåtsaffärerna har duggat tätt sedan den minnesvärda morgonen hösten 1981 då en sovjetisk ubåt oförnekligen låg stadigt förankrad på urberget i blekingseskärgården. Minst någon gång per år sedan dess har det varit stort ubåtslarm.

Är den svenska U137-versionen trovärdig?

”Vilken förnuftig människa, för att inte tala om militära experter, skulle kunna tänka sig att en ubåt som går i övervattensläge med tända färdljus och med dieselmotorer, vars buller hördes på långt håll, ja till och med under nattetid och i dålig sikt, skulle kunna bedriva sådan ’verksamhet’”, skrev den sovjetiska regeringen i sitt svar på den svenska protestnoten efter U137:s grundstötning. Ungefär samma grundfrågor har svenska kritiker ställt. Betyder det att de har ägnat sig åt ”desinformation” i sovjetisk tjänst?

Nej, tvärtom har de ställt den grundfråga som i en sund demokrati borde ställts av en stor majoritet, inte bara av en ynka förlöjligad minoritet. De har helt enkelt frågat: *Är den officiella svenska versionen sannolik?* Det besvärande för regering och maktelit är att det krävs att samtliga kritiska synpunkter antingen kan falsifieras eller bevisas vara förenliga med den officiella versionen för att denna ska hålla. Detta är en logisk grundlag.

Det är ju inte kritikerna som lägger fram en exakt helhetsversion som de kräver tilltro till, utan det är den officiella versionen som utgör en detaljerad anklagelseakt som måste hålla i alla detaljer för att hålla överhuvudtaget! Kritikerna behöver bara ha rätt i *ett* enda påstående för att den officiella versionen skall brista.

Var blev atombomben av?

Låt oss alltså betrakta bara en enda ”detalj” i den officiella svenska versionen, den påstådda atombeväpningen. I en intervju i en film av Maj Wechselman framträder den svenske tekniker som gav upphov till denna ödesdigra uppgift som starkt präglade Fälldinregeringens reaktion på U137. *Teknikern medger i filmen att han inte har bevisat att U137 var*

atomvapenbeväpnad! Han hävdar att pressen blåste upp historien enormt. Ändå tycker han att "man kan ju inte gå ut och dementera allting". Oppenheimer, Bohr m. fl. stora kärnfysiker skulle vrida sig i sina gravar om de kunde höra en ung kärnvapenforskare uttrycka sig så! Som om forskaren inte hade ansvar för hur hans rön används. Danska kolleger till svensken intygar f.ö. i filmen att denne inte kan ha påvisat atomvapen med de instrument och metoder han använde sig av. Denne tekniker har alltså spelat en strategisk roll, han har levererat undersökningsresultat som missbrukats å det grövsta på politisk nivå – och han reagerar inte förrän flera år senare när han får frågor av en filmmakare!

Hur har då det officiella Sverige reagerat på att sensationsuppgiften om att U137 hade atomvapen ombord visat sig vara en myt? Med tystnad. Ingen framträder numera till försvar för denna, på sin tid, oerhört allvarliga anklagelse mot Sovjetunionen. Man har bara i tysthet låtit saken falla.

Behöver internationella anklagelser inte bevisas?

Maktelitens syn på betydelsen av sanning i ubåtssammanhangen uttrycktes oförblommerat av chefsredaktör Svante Nycander 1985 i Dagens Nyheter där han erkänner att den officiella versionen inte kan ledas i bevis. Men han anser att vi får "uthärda att inte veta säkert". Det räcker, anser han att Sovjets skuld "inte kan uteslutas". Han hävdar att det troliga är att Sovjet "har så liten respekt för den svenska beredskapen att man ansåg en sådan operation som så gott som riskfri". Givetvis är det *möjligt* att en supermakt som tillåtit sig aktioner typ Ungern 1956, Tjeckoslovakien 1968 och Afganistaninvasionen skulle kunna resonera så. Men räcker *möjligheten* att det är så verkligen för officiella diplomatiska beskyllningar?

Var blev Sven Anderssons internationella kommission av?

I den sovjetiska svarsnoten efter den svenska Hårsfjärdenprotesten talades om behov av en "ny och objektiv undersökning", på vilket ubåtskommissionens ordförande *Sven Andersson reagerade positivt; han föreslog till och med en internationell expertkommission med Sovjetunionens medverkan* (DN 15/5 1983). Men ÖB avvisade omedelbart idén, som därefter självdog eller viftades bort. Efter detta har ingen velat ta dylika tankegångar på allvar. Varför? Vågar de svenska ansvariga inte utsätta sina indicier för opartisk internationell granskning?

Hur svara på misstankar om intrång?

Nycanders tes var att sanningsfrågan inte spelar någon roll eftersom redan möjligheten av avsiktlig inträngning kräver militära motåtgärder!

Om detta kan sägas två saker:

1. Militära och diplomatiska reaktioner är inte detsamma. Om endast misstankar kan motivera en viss militär beredskapsåtgärd är ett lands ensak. Men *om endast misstankar leder till officiella protestnoter betyder*

det att varje strävan efter en internationell rättsordning har punkterats. Diplomatiske beskickningar som inte håller för en sedvanlig bevisgranskning borde givetvis tas tillbaka.

Mot. 1988/89
Fö205

2. Om man i ett land låter sina rustningar och sin försvarspolitik styras av militärens hotbilder helt oberoende av deras sanningshalt har man avhänt sig den politiska styrningen av militären, vilket är första steget mot att avskaffa demokratin. Nycanders resonemang betyder att militären kan hitta på vad som helst. Så länge det inte kan avfärdas på grund av sin uppenbara orimlighet, så länge det finns ett uns av sannolikhet i hypotesen, skall alltså politikerna bevilja de anslag militären säger sig behöva för att bemöta hotet.

Har ÖB bevis?

U137 var verklig. En mängd optiska iakttagelser och hydrofonindikationer har också varit verkliga. När jag tillsammans med några andra medlemmar av ledningen för miljöpartiet de gröna i februari 1988 fick samma föredragning av ÖB om ubåtslarmen som riksdagspartierne tidigare fått kunde visserligen många "trovärdiga" indikationer rapporteras, men bara ett enda "bevis" som ÖB uttryckligen trodde skulle hålla inför domstolsprövning: Bilder (tidigare visade i TV) av bottenmärken av bandfordon. *Varför prövas då inte det "beviset" inför Internationella Domstolen?*

Låt det vara helt klart: *Min tes är inte att det absolut inte har förekommit illegala undervattenskränkningar av svenska farvatten.* Det handlar här i stället om att visa hur en otvetydig incident (U137) utnyttjas, anpassas och förvrängs på ett sätt som hotar varje försök att etablera en internationell rättsordning, grundad på idén om internationell skiljedom.

Fortfarande spökar ubåtsaffärer med jämna mellanrum — om än mera sällan än tidigare. De flesta svenska makt-havare tycks vara helt övertygade om att illegala sovjetiska kränkningar fortfarande pågår. De må i sina hjärtan tro vad de vill. Men det är ett elementärt anständighetskrav att relationerna med andra stater byggs på internationell rättsordning.

Egypten och Israel har efter tio år lyckats lösa en territoriell konflikt genom internationell skiljedom.

Vad finns det för skäl mot att överlämna ubåtsaffärerna till samma förfarande?

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående hemställer jag

1. att riksdagen hos regeringen begär att frågan om U137:s påstådda atombeväpning görs till föremål för förnyad och opartisk utredning, t. ex. av PRIO i Oslo,

2. att riksdagen hos regeringen begär överlämnande av befintliga bevis angående U137:s påstådda karaktär och avsikter till Internationella Domstolen i Haag eller annan liknande instans i och för skiljedom,

3. att riksdagen hos regeringen begär överlämnande av samtliga *bevis* på andra påstådda ubåtskränkningar som man har åberopat eller vill åberopa i internationella offentliga diplomatiska sammanhang till Internationella Domstolen i Haag eller annan liknande instans i och för skiljedom,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att samtliga officiella noter, uttalanden och texter från svensk sida angående utbåtsaffärerna skall granskas och eventuellt korrigeras i enlighet med de internationella skiljedomarnas utslag,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alla misstänkta men internationellt obevisade gränskränkningar mot Sverige i det diplomatiska umgänget skall betraktas enligt vanliga rättsprinciper, dvs. såsom icke inträffade,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att misstänkta men obevisade gränskränkningar givetvis får tillmätas samma vikt i beredningsplaneringen som seriösa försvarsplanerare anser rimligt när det gäller andra hypotetiska faktorer, t. ex. under rättelsetjänstens gissningar och militärstrategernas s. k. hotbilder.

Stockholm den 25 januari 1989

Per Gahrton (mp)